

Říkáme, že celé číslo b dělí celé číslo a (nebo b je dělitelem a nebo a je dělitelné b nebo a je násobkem b), právě když existuje celé číslo x , pro které platí $a = b \cdot x$. Zapisujeme $b \mid a$. Jestliže k číslům $a, b \in \mathbb{C}$ neexistuje $x \in \mathbb{Z}$ takové, že $a = b \cdot x$, říkáme, že b nedělí a a zapisujeme $b \nmid a$.

Platí-li, že $a = b \cdot x$, pak čísla b a x jsou dělitelé čísla a a nazývají se sdružení dělitelé čísla a . Dělitelé čísla a patřící do množiny přirozených čísel se nazývají přirození dělitelé čísla a .

1. Každé celé číslo $a \neq 0, 1, -1$ má alespoň 4 celočíselné dělitele, a to čísla $1, a, -1, -a$. Tyto dělitele nazýváme samozřejmými (triviálními) děliteli čísla a . (Ostatní dělitele čísla a , pokud existují, nazýváme nesamozřejmými nebo netriviálními děliteli čísla a .)
2. Čísla 1 a -1 mají právě dva dělitele v množině $\mathbb{Z}$, a to $1, -1$.
3. Číslo 0 má nekonečně mnoho dělitelů, a to každé celé číslo.
4. Číslo 0 není dělitelem žádného nenulového čísla a , protože neexistuje žádné celé číslo x tak, aby platilo $0 \cdot x = a$.
5. Číslo 0 je dělitelem sebe sama ($0 \mid 0$), neboť pro libovolné celé číslo x platí $0 \cdot x = 0$.

Věta 1. Pro libovolná celá čísla a, b, c platí

- a) $(b \mid a \wedge b \mid c) \Rightarrow (b \mid a+c \wedge b \mid a-c)$
- b) $b \mid a \Rightarrow (-b) \mid a$
- c) $b \mid a \Rightarrow b \mid (-a)$

Celé číslo, které je dělitelné dvěma se nazývá sudé číslo.

Celé číslo, které není dělitelné dvěma (tj. při dělení dvěma dává zbytek 1) se nazývá liché číslo.

Na základě části b) a c) uvedené věty 1. můžeme dále teorii dělitelnosti budovat jen v množině přirozených čísel. (Určíme-li přirozené dělitele přirozeného čísla a , umíme snadno určit všechny dělitele čísla a i čísla $-a$.)

ZNAKY DĚLITELNOSTI

Znaky dělitelnosti jsou věty, které umožňují rozhodnout o dělitelnosti čísla jiným číslem bez provedení dělení, jen ze zápisu čísla.

Ve všech dalších úvahách máme na mysli přirozená čísla zapsaná v desítkové soustavě.

1. Přirozené číslo a je dělitelné dvěma (pěti, deseti) právě tehdy, když je dvěma (pěti, deseti) dělitelné číslo, zapsané jeho cifrou nultého řádu.
2. Přirozené číslo a je dělitelné čtyřmi, právě když je čtyřmi dělitelné číslo zapsané jeho posledním dvojčíslím.
3. Přirozené číslo a je dělitelné osmi, právě když je osmi dělitelné číslo zapsané jeho posledním trojčíslím.

4. Přirozené číslo a je dělitelné třemi (devíti), právě když je třemi (devíti) dělitelný jeho ciferný součet. (Ciferný součet je součet všech čísel zapsaných jednotlivými číslicemi v zápisu čísla a)
5. Přirozené číslo a je dělitelné jedenácti, právě když je jedenácti dělitelný součet čísel zapsaných jednotlivými ciframi sudého řádu zmenšený o součet čísel zapsaných jednotlivými ciframi lichého řádu v zápisu čísla a .

Uvedené znaky dělitelnosti plynou z obecnějších vět:

- I. Dělíme-li přirozené číslo a dvěma (pěti, deseti) dostaneme stejný zbytek, jako když dělíme dvěma (pěti, deseti) číslo zapsané cifrou nultého řádu v zápisu čísla a .
- II. Dělíme-li přirozené číslo a (aspoň trojciferné) čtyřmi, dostaneme stejný zbytek, jako když dělíme čtyřmi číslo zapsané jeho posledním dvojčíslem.
- III. Dělíme-li přirozené číslo a (aspoň čtyřciferné) osmi, dostaneme stejný zbytek, jako když dělíme osmi číslo zapsané jeho posledním trojčíslem.
- IV. Dělíme-li přirozené číslo a třemi (devíti), dostaneme stejný zbytek, jako když dělíme třemi (devíti) jeho ciferný součet.
- V. Dělíme-li přirozené číslo a jedenácti, dostaneme stejný zbytek, jako když dělíme jedenácti součet čísel zapsaných ciframi sudého řádu zmenšený o součet čísel zapsaných ciframi lichých řádů.

Důkazy vět I. – V. provedeme s využitím věty 2.

Věta 2. Je-li celé číslo a součtem dvou celých čísel, z nichž jedno je násobkem celého čísla b , pak druhé dává při dělení číslem b stejný zbytek jako číslo a .

Důkaz:

Nechť $a = c_1 + c_2$ a $b \mid c_1$, (tj. $c_1 = b \cdot x$, $x \in \mathbb{C}$), pak $a = b \cdot x + c_2$ (1)

Dále předpokládejme, že a dává při dělení číslem b zbytek z ,

tj. $a = b \cdot q + z$, kde $0 \leq z < |b|$ (2)

Z (1) vyjádříme c_2 : $c_2 = a - b \cdot x$ a dosadíme za a z (2)

$$c_2 = b \cdot q + z - b \cdot x = b \cdot (q - x) + z.$$

Číslo c_2 tedy dává při dělení číslem b zbytek z jako číslo a při dělení číslem b .

Věta: Je-li přirozené číslo dělitelné po dvou nesoudělnými čísly, je dělitelné i jejich součinem. Tuto větu lze také obrátit. Ukázky dělitelnosti 12, 15, 18, 24, 36.

Obecné kritérium dělitelnosti přirozeného čísla $a = a_0 + 10a_1 + 10^2a_2 + 10^3a_3 + \dots + 10^na_n$ přirozeným číslem n : Pro dané přirozené číslo a vypočteme jeho ciferný součet c s vahami jednotlivých cifer takto: Pro každé $k = 0, \dots, n$ označíme β_k zbytek po dělení čísla 10^k číslem n (platí tedy $\beta_k \equiv 10^k \pmod{n}$). Potom $c = a_0 \beta_0 + a_1 \beta_1 + a_2 \beta_2 + \dots + a_n \beta_n$. Podle pravidel pro počítání s kongruencemi (bude uvedeno dále) dává číslo c při dělení číslem n stejný zbytek, jako číslo a . Odtud plyne tvrzení: Číslo a je dělitelné číslem n , právě když číslo c je dělitelné číslem n .

Poznamenejme, že posloupnost čísel β_k je vždy konečná a počet jejích prvků nemůže být větší než číslo $n-1$ (počet možných nenulových zbytků při dělení číslem n). V opačném případě, pokud by některá mocnina deseti byla dělitelná číslem n , nepoužili bychom toto obecné kritérium. Kritérium dělitelnosti číslem n by potom bylo analogické kritériu dělitelnosti číslem 4, 8, 25, ...).

Příklad: Dělitelnost čísla 5894 sedmi. Platí: $1 \equiv 1 \pmod{7}$, $10 \equiv 3 \pmod{7}$, $100 \equiv 2^k \pmod{7}$, $1000 \equiv 6 \pmod{7}$, $10^4 \equiv 4 \pmod{7}$, $10^5 \equiv 5 \pmod{7}$, $10^6 \equiv 1 \pmod{7}$, $10^7 \equiv 3 \pmod{7}$, $10^8 \equiv 2 \pmod{7}$ atd. Induktivním postupem jsme zjistili, že posloupnost zbytků 1, 3, 2, 6, 4, 5 se neustále opakuje. Proto $\beta_0 = 1$, $\beta_1 = 3$, $\beta_2 = 2$, $\beta_3 = 6$, $\beta_4 = 4$, $\beta_5 = 5$, $\beta_6 = 1$, $\beta_7 = 3$, $\beta_8 = 2$ atd. Nyní vypočteme $c = 4 \cdot 1 + 9 \cdot 3 + 8 \cdot 2 + 5 \cdot 6 = 77$, což je číslo dělitelné sedmi. Proto i číslo 5894 je dělitelné sedmi. Poznamenejme, že s ohledem na vlastnosti kongruencí lze v posloupnosti čísel β_k nahradit kterékoli z nich číslem kongruentním s n , tedy posloupnost 1, 3, 2, 6, 4, 5 lze nahradit posloupností 1, 3, 2, -1, -3, -2, která je lépe zapamatovatelná a při výpočtech vhodnější (vypočtená čísla c jsou menší než pro původní hodnoty). Např. pro číslo 5894 by bylo $c = 4 \cdot 1 + 9 \cdot 3 + 8 \cdot 2 + 5 \cdot (-1) = 42$.

Příklad: Dělitelnost čísla $a = 548\ 893\ 672\ 185\ 729\ 643$ číslem 17. Vypočteme posloupnost zbytků β_k (podrobnosti si již odpustíme): 1, -7, -2, -3, 4, 6, -8, 5, -1, 7, 2, 3, -4, -6, 8, -5. Nyní určíme ciferný součet c čísla a s vahami cifer: $c = 3 \cdot 1 - 4 \cdot 7 - 6 \cdot 2 - 9 \cdot 3 + 2 \cdot 4 + 7 \cdot 6 - 5 \cdot 8 + 8 \cdot 5 - 1 \cdot 1 + 2 \cdot 7 + 7 \cdot 2 + 6 \cdot 3 - 3 \cdot 4 - 9 \cdot 6 + 8 \cdot 8 - 8 \cdot 5 + 4 \cdot 1 - 5 \cdot 7 = -42$. Číslo c dává po dělení číslem 17 zbytek 9, tj. také zadané číslo a dává při dělení sedmnácti zbytek 9, není tedy číslem 17 dělitelné.

PRVOČÍSLA, SLOŽENÁ ČÍSLA

Přirozené číslo $p > 1$ nazýváme prvočíslem, právě když má právě dva různé přirozené dělitele (tj. čísla 1 a p).

Přirozené číslo $a > 1$, které není prvočíslem (tj. má více než dva přirozené dělitele), nazýváme složeným číslem.

Poznámka: Číslo 1 podle definice není prvočíslo ani číslo složené.

Věta 2. Každé přirozené číslo $n > 1$ má aspoň jednoho prvočíselného dělitele, menšího než $\sqrt{n}$.

Věta 3. Jestliže přirozené číslo a není dělitelné žádným prvočíslem menším nebo rovným $\sqrt{a}$, pak a je prvočíslo.

Věta 4. Každé složené číslo a lze vyjádřit právě jedním způsobem ve tvaru součinu konečného počtu prvočísel

$$a = p_1^{e_1} \cdot p_2^{e_2} \cdot \dots \cdot p_k^{e_k},$$

kde $p_1, p_2, \dots, p_k$ jsou prvočísla, $e_1, e_2, \dots, e_k$ jsou nenulová přirozená čísla.

Tento zápis $a = p_1^{e_1} \cdot p_2^{e_2} \cdot \dots \cdot p_k^{e_k}$ se nazývá prvočíselný rozklad přirozeného čísla a a $p_1, p_2, \dots, p_k$ jsou tzv. prvočinitelé rozkladu.

NEJVĚTŠÍ SPOLEČNÝ DĚLITEL

Společný dělitel přirozených čísel a, b je každé přirozené číslo d , pro které platí $d \mid a$ a $d \mid b$. Největší společný dělitel přirozených čísel a, b je ten ze společných dělitelů, který je dělitelný všemi společnými děliteli. Označujeme $NSD(a, b)$.

Poznámka. V množině přirozených čísel lze též říci, že největší společný dělitel je největší (maximální) číslo ze společných dělitelů.

Největší společný dělitel čísel můžeme určit různými způsoby:

- a) využitím definice,
- b) pomocí tzv. Euklidova algoritmu,
- c) pomocí rozkladu daných čísel na součin prvočinitelů.

Věta 5.

Jestliže přirozené číslo a dává při dělení nenulovým přirozeným číslem b nenulový zbytek z , tzn. $a = b \cdot q + z$ a $z < b$, pak platí, že množina všech společných dělitelů čísel a, b je množinou všech společných dělitelů čísel b, z . Také největší společný dělitel čísel a, b je roven největšímu společnému děliteli čísel b, z , tj. $NSD(a, b) = NSD(b, z)$.

Tím převádíme problém určení $NSD(a, b)$ na určení $NSD(b, z)$. Číslo b a z jsou menší než číslo a .

Na větě 5. je založen postup výpočtu největšího společného dělitele dvou přirozených čísel nazývaný Euklidův algoritmus. Použití Euklidova algoritmu ukážeme na příkladě:

Příklad:

Určete $NSD(600, 252)$ pomocí Euklidova algoritmu.

Řešení:

$$\begin{array}{l} 600 : 252 = 2 \\ 96 \end{array} \quad \text{neboli} \quad 600 = 252 \cdot 2 + 96$$

$$\begin{array}{l} 252 : 96 = 2 \\ 60 \end{array} \quad 252 = 96 \cdot 2 + 60$$

$$\begin{array}{l} 96 : 60 = 1 \\ 36 \end{array} \quad 96 = 60 \cdot 1 + 36$$

$$\begin{array}{l} 60 : 36 = 1 \\ 24 \end{array} \quad 60 = 36 \cdot 1 + 24$$

$$\begin{array}{l} 36 : 24 = 1 \\ 12 \end{array} \quad 36 = 24 \cdot 1 + 12$$

$$\begin{array}{l} 24 : 12 = 2 \\ 0 \end{array} \quad 24 = 12 \cdot 2$$

Největší společný dělitel čísel 600 a 252 je číslo 12 , tj. poslední nenulový zbytek při postupném dělení.

Definice 5.

Přirozená čísla a, b se nazývají nesoudělná, právě když je jejich největší společný dělitel roven 1 , tedy $NSD(a, b) = 1$

Definice 6.

Přirozená čísla a, b se nazývají soudělná, právě když je jejich největší společný dělitel větší než 1 , tedy $NSD(a, b) > 1$.

Definice 5. a 6. lze rozšířit na libovolný konečný počet přirozených čísel. Číslo po dvou nesoudělná.

NEJMENŠÍ SPOLEČNÝ NÁSOBEK

Definice 7.

Společný násobek přirozených čísel a, b je každé přirozené číslo m , které je dělitelné oběma čísly a, b , tj. $a \mid m$ a $b \mid m$.

Definice 8.

Nejmenší společný násobek přirozených čísel a, b je ten ze společných násobků, který je dělitelem všech společných násobků čísel a, b . Zapisujeme $NSN(a, b)$.

Poznámka:

1. V množině přirozených čísel lze těž říci, že $NSN(a, b)$ je nejmenší číslo z kladných společných násobků čísel a, b .
2. Definice 7. a 8. lze rozšířit na libovolný konečný počet přirozených čísel $a_1, \dots, a_n$.

Nejmenší společný násobek čísel a, b můžeme určit různými způsoby:

- d) využitím definice,
- e) pomocí vztahu mezi $NSN(a, b)$ a $NSD(a, b)$
- f) pomocí rozkladu daných čísel na součin prvočinitelů

Věta 5.

Pro každá dvě přirozená čísla a, b platí $a \cdot b = NSN(a, b) \cdot NSD(a, b)$.

Poznámka: Větu 5. nelze rozšířit na více než dvě přirozená čísla.

ROZKLAD PŘIROZENÉHO ČÍSLA NA SOUČIN PRVOČIITELŮ - UŽITÍ

Prvočíselný rozklad přirozeného čísla využíváme především

- a) k výpočtu největšího společného dělitele a nejmenšího společného násobku daných čísel a, b
- b) k určení počtu všech přirozených dělitelů daného přirozeného čísla.

ad a) Výpočet největšího společného dělitele a nejmenšího společného násobku z rozkladu daných čísel na součin prvočinitelů.

Největší společný dělitel daných přirozených čísel je součinem všech prvočinitelů, kteří se současně vyskytují v prvočíselných rozkladech všech daných čísel, a to s nejmenším s vyskytujícími se exponentů.

Nejmenší společný násobek daných čísel je součinem všech různých prvočinitelů, kteří se vyskytují v rozkladech daných čísel, a to v největší mocnině.

Příklad:

Zjistěte $NSD(108, 90)$ a $NSN(108, 90)$.

Řešení: $108 = 2^2 \cdot 3^3$ $90 = 2 \cdot 3^2 \cdot 5$

$$NSD(108, 90) = 2 \cdot 3^2 = 18$$

$$NSN(108, 90) = 2^2 \cdot 3^3 \cdot 5 = 540$$

ad b) Určení počtu všech přirozených dělitelů daného přirozeného čísla:

Věta 6: Je-li $a = p_1^{e_1} \cdot p_2^{e_2} \cdot \dots \cdot p_k^{e_k}$ prvočíselný rozklad přirozeného čísla $a > 1$, pak počet všech přirozených dělitelů čísla a (ozn. $\mathcal{D}(a)$) je určen takto:

$$\mathcal{D}(a) = (e_1 + 1) \cdot (e_2 + 1) \cdot \dots \cdot (e_k + 1)$$

Všechny přirozené dělitele čísla a určíme jako všechny možné součiny prvočinitelů, přičemž každý prvočinitel, probíhá všechny mocniny od 0 po tu, ve které se vyskytují v rozkladu.

Příklad:

Zjistěte počet všech přirozených dělitelů čísla 648 a napište všechny přirozené dělitele čísla 648. Dále určete všechny dvojice sdružených dělitelů čísla 648.

Řešení:

	3^0	3^1	3^2	3^3	3^4
2^0	1	3	9	27	81
2^1	2	6	18	54	162
2^2	4	12	36	108	324
2^3	8	24	72	216	648

$$648 = 2^3 \cdot 3^4$$

$$\mathcal{D}(648) = (3+1) \cdot (4+1) = 20$$

Číslo 648 má 20 přirozených dělitelů.

Sdružené dvojice dělitelů: 1 . 648, 2 . 324, 3 . 216, 4 . 162, 6 . 108, 8 . 81, 9 . 72, 12 . 54, 18 . 36, 24 . 27.

NEURČITÉ ROVNICE

Neurčité rovnice jsou rovnice se dvěma nebo více neznámými, které se řeší v oboru všech celých čísel.

Definice 9

Lineární neurčitá rovnice o dvou neznámých x, y je rovnice

$$a \cdot x + b \cdot y = c, \quad a \neq 0, \quad b \neq 0.$$

Poznámka.

- Jsou-li koeficienty a, b, c racionální necelá čísla, vynásobíme rovnici vhodným číslem tak, aby nabyly celočíselných hodnot.
- Neurčité rovnice se nazývají též *diofantické*, podle řeckého matematika Diofanta z Alexandrie, 3. století př.n.l., který se zabýval řešením těchto rovnic.

Řešitelnost lineární neurčité rovnice.

Neurčitá rovnice $a \cdot x + b \cdot y = c$ má řešení v případě, že největší společný dělitel koeficientů a, b je také dělitelem čísla c . Pak řešením je nekonečně mnoho dvojic celých čísel x, y .

V případě, že největší společný dělitel čísel a , b není dělitelem koeficientu c , pak rovnice nemá řešení.

Řešení neurčité rovnice:

I. Necht' x_0, y_0 je jedno pevné řešení neurčité rovnice. Potom obecné řešení je dáno vztahy

$$x = x_0 + \frac{b}{NSD(a,b)}t, \quad y = y_0 - \frac{a}{NSD(a,b)}t, \quad t \in \mathbf{Z}.$$

Výchozí dvojice x_0, y_0 se určí buďto úsudkem nebo se vypočte z podílů Eukleidova algoritmu při hledání $NSD(a, b)$.

II. Redukční metoda.

Kongruence, rozklad na zbytkové třídy.

Věta: Necht' a, b jsou celá čísla taková, že $b \neq 0$. Potom existují celá čísla q, r splňující vztah:

$$a = bq + r, \quad 0 \leq r < |b|, \quad \text{přičemž toto vyjádření je jednoznačné.}$$

Poznámka: Je nutno si uvědomit, že zbytek r při dělení je vždy nezáporný, a to i při dělení záporným číslem. Např. $a = -26, b = 8, q = -4, r = 6$, protože $-26 = 8 \cdot (-4) + 6$.

Poznámka: Celá čísla a, b jsou nesoudělná, je-li jejich největší společný dělitel roven jedné. V opačném případě se nazývají soudělná. Největší společný dělitel čísel a, b budeme označovat $NSD(a, b)$, nejmenší kladný společný násobek $NSN(a, b)$.

Eulerova funkce $\varphi(n)$ vyjadřuje počet přirozených čísel menších nebo rovných číslu n , nesoudělných s n . Necht' $n = p_1^{\alpha_1} \cdot \dots \cdot p_k^{\alpha_k}$, pak platí $\varphi(n) = n \cdot \prod_{i=1}^k \left(1 - \frac{1}{p_i}\right)$. Je-li n prvočíslo, pak $\varphi(n) = n - 1$.

Kongruence: $a, b \in \mathbf{Z}, m \in \mathbf{N}, m \geq 2$. Platí $a \equiv b \Leftrightarrow m \mid (a - b)$. Čteme: Číslo a je kongruentní s číslem b podle modulu m . Dvě čísla kongruentní podle nějakého modulu m dávají při dělení tímto modulem m týž zbytek. Relace kongruence je ekvivalence na množině všech celých čísel (je reflexivní, symetrická a tranzitivní).

Vlastnosti kongruencí:

1) p prvočíslo, pak $a \equiv b \pmod{p^n} \Rightarrow a \equiv b \pmod{p}$

Platí-li kongruence podle modulu, který je mocninou prvočísla, platí i podle modulu rovného tomuto prvočíslu.

2) $a \equiv b \pmod{m_i}, i = 1, 2, \dots, k \Rightarrow a \equiv b \pmod{NSN(m_1, \dots, m_k)}$

Platí-li kongruence podle několika modulů, platí i podle modulu rovného nejmenšímu společnému násobku těchto modulů.

$$3) a_i \equiv b_i \pmod{m}, i = 1, \dots, k \Rightarrow \sum_{i=1}^k a_i \equiv \sum_{i=1}^k b_i \pmod{m}, \prod_{i=1}^k a_i \equiv \prod_{i=1}^k b_i \pmod{m}.$$

Kongruence podle téhož modulu lze sčítat i násobit.

Nechť v dalším platí $a \equiv b \pmod{m}$:

$$4) a + x \equiv b + x \pmod{m}, a \cdot y \equiv b \cdot y \pmod{m}$$

K oběma stranám kongruence lze přičíst stejné celé číslo a obě strany kongruence lze vynásobit týmž celým číslem. Obecně ale nelze obě strany kongruence dělit týmž celým číslem, např. $24 \equiv 40 \pmod{8}$, ale po vydělení čtyřmi $6 \not\equiv 10 \pmod{8}$.

$$5) m \mid z \Rightarrow a + z \equiv b \pmod{m}$$

Celé číslo, které je násobkem modulu, lze přičíst pouze k jedné straně kongruence.

$$6) a^n \equiv b^n \pmod{m}$$

Obě strany kongruence lze umocnit na libovolný přirozený exponent.

$$7) d \mid a \wedge d \mid b \wedge \text{NSD}(d, m) = 1 \Rightarrow \frac{a}{d} \equiv \frac{b}{d} \pmod{m}$$

Obě strany kongruence lze vydělit celým číslem nesoudělným s modulem.

$$8) ac \equiv bc \pmod{mc}$$

Obě strany kongruence i modul lze vynásobit týmž celým kladným číslem.

$$9) e \mid a \wedge e \mid b \wedge e \mid c \Rightarrow \frac{a}{e} \equiv \frac{b}{e} \pmod{\frac{m}{e}}$$

Obě strany kongruence i modul lze vydělit týmž celým kladným číslem různým od nuly.

$$10) a \equiv b \pmod{m} \wedge d \mid m \Rightarrow a \equiv b \pmod{d}$$

Platí-li kongruence podle modulu m , platí i podle modulu rovného libovolnému kladnému děliteli čísla m , většímu než jedna.

Eulerova věta: $m \in \mathbb{N}, m > 1, a \in \mathbb{Z}, \text{NSD}(a, m) = 1$, pak $a^{\varphi(m)} \equiv 1 \pmod{m}$.

Je-li speciálně p prvočíslo, které není dělitelem čísla a , pak platí $a^{p-1} \equiv 1 \pmod{p}$ (tzv. malá Fermatova věta).